# Työterveyslaitos

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
EDUSKUNTA
stv@eduskunta.fi

LAUSUNTO
8.9.2021

Lausuntopyyntönne s-postitse 27.8.2021, kuulemistilaisuus 10.9.2021

**VNS 4/2021 VP VALTIONEUVOSTON SELONTEKO SISÄISESTÄ TURVALLISUUDESTA**

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta on kattava ja hyvin laadittu. Siinä asetettuihin päämääriin on helppoa yhtyä. Se kuitenkin tarkastelee arjen turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä yksittäin, eikä huomioi riittävästi tekijöiden kumulatiivista vaikutusta. Voi olettaa, että jatkossa turvallisuutta eniten horjuttavat kehitystrendit kumpuavat ennen muuta useamman tekijän yhteisvaikutuksesta. Samalla niihin vastaamisessa korostuu entistä vahvempi ja sujuvampi eri alueiden välinen yhteistyö.

Vaikka selonteossa käsitellään laajasti eriarvoistumiskehitystä eri kulmilta, siinä ei ehkä kiinnitetä riittävästi huomiota työelämän murrokseen, jota erityisesti digitalisaatio, globalisaatio sekä ilmastonmuutos ajavat. Yhteiskunnallisesti tämä muutos näkyy ennen kaikkea epävarmuutena tulevaisuudesta ja polarisaation kasvuna. On todennäköistä, että koronan jälkeisessä yhteiskunnassa keskeiseksi kansalaisten huolen kohteeksi nousee jälleen varmuus oman talouden, työkyvyn sekä osaamisen kestävyydestä työn murroksen paineessa. Samalla voi olettaa, että näemme koronan jälkeisessä työelämässä entistä voimakkaampaa arvojen sekä toimintatapojen repeämistä. Pahimmillaan tämä kehitys myös heikentää työelämän kantokykyä hyvinvointiyhteiskunnasta, jolloin nopeiden ja kokonaisvaltaisten ratkaisujen löytäminen vaikeutuu entisestään.

Pitkällä juoksulla koronapandemia on ennen kaikkea muutos ja virstanpylväs ajattelutavassamme. Tulemmekin lähivuosina yhteiskuntana ulos koronapandemiasta erilaisena kuin siihen ajauduimme vuoden 2020 alussa. Samalla on epätodennäköistä, että kohtaamme juuri koronapandemiaa vastaavan tilanteen lähitulevaisuudessa. Joudumme kuitenkin taistelemaan vielä vuosien ajan pandemian pitkän hännän kanssa ja tulemme luultavasti kohtaamaan muita akuutteja kriisejä pandemian viitoittamassa, hermostuneessa ympäristössä.

Tässä tilanteessa on välttämätöntä, että puramme yhteiskuntana mahdollisimman konkreettisesti koronapandemian jälkitaakan ja palautamme kansalaisten turvallisuuskäsityksen normaaliksi. Nyt selonteossa esitettyihin toimenpiteisiin olisikin hyvä lisätä konkretiaa juuri koronajälkipurun osalta.

Samalla myös työelämän jatkuvuutta takaavat toimet kannattaisi nostaa vahvemmin esille. Tätä ei tule ainoastaan tehdä työsuojelun, työkyvyn, osaamisen sekä työterveyshuollon osalta, vaan myös laajempana yhteiskunnallisena panostuksena työelämän jatkuvuuteen. Tässä työssä korostuu yksilön työkyvyn ja osaamisen merkitys syrjäytymisen ehkäisyssä.

Yhteenvetona meidän on nähtävä vahva sisäinen turvallisuus alustana toimeliaalle yhteiskunnalle ja työelämälle. Samalla kuitenkin vahvaan tuottavuuteen, innovaatioihin, osaamiseen sekä työkykyyn perustuvan työelämän rooli korostuu kriittisenä mahdollistajana sisäisen turvallisuuden kannalta välttämättömälle toimenpiteille.

Antti Koivula
pääjohtaja